

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 267/2025-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Ľubou Berezňaninovou, PhD., advokátkou, Hlavná 45, Prešov, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Prešov **prikazuje** v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014 konať bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **4 000 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Prešov **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevýhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. apríla 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4T/114/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje prikázať okresnému súdu konať

v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov, priznať mu finančné zadost'učinenie 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 267/2025-14 z 23. apríla 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a vyjadrení všeobecného súdu (sp. zn. 4T/114/2014) vyplýva, že prokurátor Krajskej prokuratúry v Prešove podal na sťažovateľa (a ďalších osem osôb) 29. septembra 2014 obžalobu pre zločin neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 2 písm. a) a ods. 3 Trestného zákona formou organizovanej skupiny podľa § 138 písm. i) Trestného zákona v znení účinnom v rozhodnom období. Napadnuté konanie je vedené pod sp. zn. 4T/114/2014.

4. Z chronológie súdneho spisu zaslaného okresným súdom a jeho vyjadrenia vyplýva, že v čase od podania obžaloby do konania prvého hlavného pojednávania v roku 2015 okresný súd vykonával procesné úkony podľa § 240 Trestného poriadku a iné. Od roku 2015 do roku 2020 dochádzalo k priebežnému nariad'ovaniu hlavných pojednávanií (z chronológie úkonov ich vyplýva 27), pričom sťažovateľ sa zúčastnil prevažnej časti z nich, resp. súhlasil s ich konaním v jeho neprítomnosti. Z poskytnutej chronológie úkonov ďalej vyplýva, že hlavné pojednávania nariadené na 8. marec 2017 sa nekonalo zo zdravotných dôvodov na strane sťažovateľa. V januári 2020 došlo k zmene zákonného sudcu, pričom ďalej sa vo veci konalo na hlavnom pojednávanií 16. januára 2024 (medzičasom v roku 2020 dochádzalo k zrušeniu nariadených hlavných pojednávanií z dôvodu pandémie COVID-19 a vec bola v období od augusta 2022 do mája 2023 na odvolacom súde). Od roku 2024 došlo opätovne k priebežnému nariad'ovaniu a konaniu hlavných pojednávanií (z chronológie úkonov ich vyplýva 14) až do 7. apríla 2025, keď došlo k rozhodnutiu vo veci samej, ktoré nebolo vo vzťahu k sťažovateľovi napadnuté opravným prostriedkom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je tvrdenie, že jeho trestné konanie trvá už vyše desať rokov (od roku 2014; prípravné konanie od roku 2010), pričom do podania ústavnej sťažnosti nebolo právoplatne skončené. Predmetnú dĺžku napadnutého konania je samo osebe potrebné považovať za neprijateľnú aj s ohľadom na to, že sa posudzuje prísnejšie ako v prípade civilného konania. Sťažovateľ tvrdí, že napadnuté konanie nie je skutkovo ani právne náročné a k jeho dĺžke neprispel svojím správaním, pričom súd konal v jeho veci neefektívne.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a ústne pojednávania

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril podaním doručeným ústavnému súdu 16. mája 2025 a osobitne dodanou chronológiou vo veci vykonaných úkonov (sp. zn. 4T/114/2014) doručenou

ústavnému súdu 8. júla 2025. Sťažovateľovu ústavnú sťažnosť považuje za nedôvodnú vzhľadom na priebežne nariadované a vykonávané hlavné pojednávania, rozsah súdneho spisu a vykonávaného dokazovania a existenciu rozhodnutia vo veci samej z apríla 2025.

7. V konkrétnosti okresný súd uviedol, že vo veci bola podaná obžaloba proti deviatim obžalovaným, pričom po vylúčení niektorých na samostatné konanie bolo napadnuté konanie vedené proti šiestim z nich. Je toho názoru, že ide o skutkovo zložitú právnu vec (súdny spis má 9355 listov a štyri ďalšie pripojené súdne spisy) týkajúcu sa rozsiahlej ekonomickej trestnej činnosti (s enormne rozsiahlym dokazovaním) a sťažovateľ prispel k dĺžke trvania napadnutého konania tým, že nesúhlasil so zmenou v obsadení senátu a ospravedlnením sa z pojednávania nariadeného na 17. december 2024.

8. K samotnému procesnému postupu uviedol, že vo veci boli hlavné pojednávania nariadované priebežne. Osobitne poukázal na to, že v roku 2019 došlo k zmene predsedu senátu, v dôsledku čoho bolo potrebné vykonať dokazovanie odznova, keďže niektorí obžalovaní so zmenou nesúhlasili. Dokazovanie bolo potrebné opakovať tiež po tom, čo v januári 2024 došlo k zmene obsadenia senátov prísediacimi a obžalovaní (vrátane sťažovateľa) s tým nesúhlasili. Okresný súd poukázal aj na obdobie rokov 2020 až 2022, keď nebolo vo veci možné vykonať hlavné pojednávanie z dôvodu opatrení vlády Slovenskej republiky súvisiacich s pandémiou COVID-19. Od augusta 2022 do mája 2023 sa súdny spis nachádzal na odvolacom súde v súvislosti s rozhodovaním o sťažnosti iného obžalovaného (nie sťažovateľa, pozn.). Vo všeobecnosti okresný súd zdôraznil, že viacerých hlavných pojednávanií sa nezúčastnili obžalovaní, resp. ich obhajcovia a nebolo ich možné napriek jeho opatreniam vykonať. Akcentoval obdobie roku 2024, keď došlo k novelizácii Trestného poriadku (máj 2024) a bolo potrebné ustanoviť obžalovaným *ex offico* obhajcov, ktorí žiadali o časový priestor pre naštudovanie súdneho spisu a toto ustanovenie bolo následne potrebné zrušiť (august 2024) z dôvodu novelizácie Trestného zákona. Vo veci samej rozhodol rozsudkom zo 7. apríla 2025, pričom tento nebol vo vzťahu k sťažovateľovi napadnutý opravným prostriedkom.

9. Vzhľadom na obsah vyjadrenia okresného súdu a chronológie dotknutého spisu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k predmetnému vyjadreniu, keďže jeho prípadný obsah nemá objektívny potenciál ovplyvniť meritórne rozhodnutie ústavného súdu. Preto pristúpil k posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

III.2. K ústnemu pojednávaniu:

10. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov vrátane ich príloh a chronológie spisu predloženej ústavnému súdu (sp. zn. 4T/114/2014) je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K tomu dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim právnu istotu (IV. ÚS 469/2020). Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť v každom súdnom konaní (teda aj v trestnom konaní) taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán (m. m. III. ÚS 233/2021). Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje v rámci okolností konkrétneho prípadu tri základné kritériá, ktorými sú (1) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (IV. ÚS 187/07). Z hľadiska hodnotenia povahy veci sa ústavný súd oprel o všeobecnú zásadu uznávanú aj v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, podľa ktorej sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (m. m. II. ÚS 32/03, III. ÚS 655/2014).

13. Pokiaľ ide o prvé kritérium právna a faktická zložitosť veci, predmetom trestného konania je konanie o obžalobe pre trestný čin neodvedenia dane a poistného, ktorý bol neskôr prekvalifikovaný ako daňový podvod. Ústavný súd je toho názoru, že predmetná trestná vec nepresahuje rámec štandardnej praxe všeobecných súdov. Pokiaľ ide o skutkové okolnosti veci, ústavný súd vzal do úvahy, že ide o väčší počet spoluobžalovaných a skutkov, ktorých sa mali dopustiť, ide teda o skutkovo zložitejšie trestné konanie, čo je dané aj rozsahom súdneho spisu (9355 listov a pripojených iných súdnych spisov – pozri bod 7 tohto nálezu). Vo veci sťažovateľa ale ide o tzv. privilegované konanie, ktoré by malo byť vedené s osobitnou rýchlosťou (m. m. II. ÚS 287/2019, II. ÚS 93/2022).

14. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priesťahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Ústavný súd v rámci tohto bodu musel konštatovať, že hoci sťažovateľ využíval legálne spôsoby ochrany svojich práv (nesúhlas so zmenou obsadenia senátu, a teda opätovné vykonanie dokazovania), toto malo vplyv na dĺžku napadnutého konania. V tomto zmysle možno konštatovať, že aj sťažovateľ spôsobil svojím konaním predĺženie konania, čo ústavný súd zohľadnil pri rozhodovaní o sume ním uplatneného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľovi zároveň možno vytknúť, že v priebehu viac ako desiatich rokov neinicioval proces upozornenia na zbytočné priesťahy v konaní sťažnosťou pre nečinnosť (jej existenciu ani netvrdil, ani nepreukázal, a rovnako tak nespravil ani okresný súd).

15. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k zbytočným priesťahom, bol postup samotného okresného súdu v napadnutom konaní. Hoci okresný súd nariadil a vykonal množstvo hlavných pojednávaní, t. j. procesné úkony vykonával priebežne (čo nerozporuje ani sťažovateľ), ústavný súd považuje celkovú dĺžku napadnutého konania (10 rokov a 10 mesiacov) z ústavnoprávneho hľadiska za neakceptovateľnú bez potreby osobitne hodnotiť jednotlivé procesné úkony vykonané v rámci napadnutého konania. Je nevyhnutné pre komplexnosť doplniť, že v apríli 2025 došlo k rozhodnutiu vo veci samej (po podaní ústavnej sťažnosti, pozn.), ktoré bolo expedované 1. júla 2025. V napadnutom konaní teda okresný súd vydal

meritórne rozhodnutie po viac ako 10 rokoch od podania obžaloby. Platí však, že s odstupom času klesá efektívnosť represívneho účinku trestného práva ako celku. Za týchto okolností ústavný súd nemohol posúdiť postup okresného súdu ako efektívny a v kontexte danej veci ho považoval za porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Nielen nečinnosť, ale aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 103/09).

16. Hoci predseda okresného súdu odkázal na viaceré objektívne okolnosti predlžujúce dĺžku napadnutého konania (pr. pandémie ochorenia COVID-19, procesné úkony v dôsledku novelizácie trestných kódexov či nesúhlas obžalovaných so zmenou senátu), vo vzťahu k spomenutej novelizácii právnych predpisov ústavný súd pravidelne opakuje, že akékoľvek prípadné systémové nedostatky nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na ne (m. m. IV. ÚS 76/07, I. ÚS 294/2016, III. ÚS 583/2016). Na druhej strane možno akceptovať (tvrdenie všeobecného súdu), že na samotnú dĺžku napadnutého konania mohla mať v rozhodnom čase vplyv aj epidemiologická situácia súvisiaca s ochorením COVID-19, avšak uvedenú okolnosť nie je možné pričítať na ťarchu ani okresného súdu, ani strán sporu. Ústavný súd ju ale zohľadnil pri priznaní výšky finančného zadosťučinenia. Pokiaľ ide o nesúhlas obžalovaných so zmenou senátu, k tejto skutočnosti sa ústavný súd vyjadril už v bode 14 tohto nálezu.

17. Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na to, že trestná vec sťažovateľa nie je dosiaľ právoplatne skončená (napriek rozhodnutiu vo veci, pozn.), prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

19. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia od okresného súdu 5 000 eur. Ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy obdobie právnej neistoty sťažovateľa a všetky okolnosti daného prípadu (vrátane správania sťažovateľa, celkovej dĺžky konania a okolností jeho priebehu, ktoré boli stručne popísané v tomto náleze – bod 13 až 16, pozn.), majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie 4 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti, t. j. nad rámec priznaného finančného zadosťučinenia ústavnej sťažnosti nevyhoviel (bod 5 výroku nálezu).

V.
Trovy konania

20. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v celkovej sume 771,68 eur (bod 4 výroku nálezu). Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2025 je v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a sadzba za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby predstavuje za rok 2025 sumu 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2025 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti), čo predstavuje celkom sumu 771,68 eur. Ústavný súd sťažovateľovi nepriznal uplatnený nárok na náhradu nákladov na vytvorenie zaručenej konverzie vo výške 2,15 eur, poštovné vo výške 3,50 eur a sumu 5 eur za USB, pretože také položky nemajú osobitný podklad vo vyhláške a podľa názoru ústavného súdu definične spadajú pod miestne telekomunikačné výdavky podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (tzv. režijný paušál) (m. m. II. ÚS 411/2024, IV. ÚS 290/2024, I. ÚS 535/2024). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. augusta 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu